

Óli Jacobsen

95 ára minni:

TEY SUM SÓTU EFTIR
MONNUNUM Á ONNU

Á bindifestivalinum í Fuglafirði varð m.a. greitt frá teimum, sum sótu eftir, tá ið mennir ikki komu aftur. Henda frásøgn er um tey sum varaðu av Onnu.

2. partur

Skiparin á Onnu, Theodor Poulsen, var føddur í 1884 og tók skipara-prógv í 1905. Í 1922 keypti hann sluppina „Onnu“.

Allir, ið vóru til skips saman við Theodori, góvu honum tað skoðsmál, at hann var góður sjómaður, hendinga fimur og djarvur og góður at hava, tá ið umstøðurnar vóru vandamiklar.

Trý av teimum skipum, hann var skipari á, gingu burtur, eftir at hann var farin av. Tey vóru „Karen“, „Nólsoy“ og „Queen Victoria“. Tað fjórða var „Anna“, sum bleiv lagnan hjá honum.

Jens Petur Joensen skuldi taka við eftir Theodor og skuldi eisini giftast.

Nógvar lagnur

Við „Onnu“ var hansara 22 ára gamli fostursonur, Jens Petur Joensen.

Hann var bróðursonur Onnu, konu Theodor.

Jens Petur hevði gingið á skiparaskúla hendan veturin. Theodor hevði ætlað, at

hetta skuldi vera sín seinasti túrur, og at nú skuldi Jens Petur taka við sum skipari.

Motorur var eisini umbiðin til „Onnu“. So tað sá væl út hjá Jens Peturi.

Kona Theodor átti tveir beiggjar, sum eisini vóru við. Annar, Olevinus, doyði frá sjei synum, sum vóru úr eitt upp til 13 ára gamlir. Fólk vildu fegin hjálpa. Fleiri bjóðaðu sær til at taka sær av synunum. Fleiri av teimum fóru eisini í ymsar ættir. Onkur kom heim aftur seinni. Hetta var barnaforsorgin tá í tíðini.

Hin beiggi, Edvard, giftist fyrst við Elsebeth Mariu úr Ólastovu í Syðrugøtu. Tey fingi eina dóttur, Edda, men mamman doyði í barsilssong.

Dóttirin fór til Syðrugøtu at vera hjá ommuni og abbanum.

Edvard giftist upp aftur, men tað gekk so illa við fyrstu føðingini, at bæði kona og barn doyðu.

Edvard giftist so aftur triðju ferð, og tey fingi ein son. Men tá er tað, at Edvard fer við „Onnu“ og ikki kemur aftur. Tískil doyðu skiparin og tveir svágrar hansara frá 14 børnum.

Misti tveir beiggjar

Sigurð Heinesen úr Leirvík misti tveir beiggjar við „Onnu“. Hann skrivaði seinni í Dimmalætting, hvussu hann mintist hetta:

Eg var lítil smádrongur, tá ið vanlukkan hendi. Mamman stóð á køksgólvinum, køkshurðin fór stillisliga upp, við gáttina standa tveir menn, teir taka húgvuna av hævðinum, standa stillir stutta stund, bera fram sorgarboðini – 2 synir í húsinum, 16 og 18 ára gamlir, sjólátir. Eg kann einki huga, hvat sagt var. Men henda dagin minnst eg sum ótryggasta dag í lívinum.“

Boðini til pápan

Pápi teir báðar, Jóan Símun, var til skips, tá ið henda vanlukkan hendi. Mátin, hann fekk boðini, lýsir ikki bara samskiftisviðurskiptini tá í tíðini. Men eisini hvussu náðileyst ein pápi kundi fáa eini slík boð.

Joen Hendrik Olsen, sjálvur hundurin merkti, at nakað var galið.

Jóan Símun var til skips undir Íslandi við „Galway“, har Tummas Justinussen í Leirvík var skipari.

Ein dagin kemur eitt skip upp á prei hjá teimum. Tá fær Jóan Símun boðini, at „Anna“ er gingin burtur við mann og mús, og at hann hevur mist sínar tveir elstu synir.

Hetta var sjálvsagt ein ræðuligur hvøkkur fyri henda neyðars mann. Tað sigst, at Jóan Símun fór beint niður í lugarið. Tummas fór aftaná. Teir vóru í lugarinum ein hálvan tíma. Tá koma teir báðir upp aftur, og Jóan Símun fer aftur til arbeiðis sum fyrr. Ongantið fekst at vita, hvat ið teir tosaðu um.

Við „Onnu“ vóru fimm ungir leirvíkingar. Við „Galway“ vóru eisini nógvir leirvíkingar, fleiri av teimum vóru eisini javnaldrar við sínar druknaðu bygðarmenn. Hetta hevur eisini verið ein ræðuligur hvøkkur fyri teir.

Jóan Símun slapp ikki heim, fyrr enn túrurin var liðugur, so tað var einki við, at hjúnini kundu stuðla hvørt øðrum í hesum hvøkki, tey fingi.

Hetta var heldur ikki tann einasti smeytur, hjúnini fingi. Ein 14 ára gomul dóttur, Svanhilda, doyði av sjúku um nakað somu tíð sum beiggjarnir.

Men heima merktu tey í húsinum hjá Jóan Símoni umsorgan frá bygðarfólkinum.

Pápin fekk einki at vita

Abbi var tá burtur við einum øðrum skipi. Tá ið hann kom heim, visti hann ikki, at „Anna“ var burturgingin. Eingin umborð hevði viljað sagt honum, hvat ið var hent. Tískil mátti omma sjálf fortelja honum tað. Tá høvdu tey mist tveir synir á sjónum. Hin var farin við „Marionnu“, húsaskonnartini, í 1913.

Abbi segði, at hann á túrinum skilti, at menninir umborð krógvaðu okkurt fyri sær. Teir stóðu ofta og prátaðu sínámillum, men tá ið hann nærkaðist, tagdu teir.

Abbi hevði eisini spurt, tá ið hann var í sambandi við menn av øðrum skipum, um teir vistu nakað um „Onnu“ og „John Bull“, har ein annar sonur var við. Eingin segði seg vita nakað um „Onnu“, men frá „John Bull“ vistu teir tíðindi.

Er meira millum himmal og jørð?

Jógvan Joensen á Trøllanesi hevur greitt frá, at pápi hansara, Mikkjal í Innistovu, var við „Viðoyinni“ undir Íslandi, tá ið „Anna“ fórst. Hann kendi fimm av monnunum við „Onnu“. Helst hava tað verið teir fimm leirvíkingarnir.

Beint fyri midnátt ta náttina, tá ið „Anna“ fer, síggja teir knappliga á skipinum fimm bjørt ljós, sum vóru køld at nerta við. Tey kámost, sum frá líður, og eru tey sloknað móti morgni.

Tað var eingin natúrlig frágreiðing fyri hesa hending, men hon fall væl saman við umrøddu hending við „Onnu“.

Við „Viðoyinni“ var eisini Óli Jacobsen, ið var beiggi Dánjal Jacobsen í Leirvík, sum var við „Onnu“. Dánjal var ringtrúlovaður við gentu í Leirvík, sum seinni giftist til Trøllanes. Um morgunin verður Óli útpurraður fleiri ferðir. Hann fæst ikki úr koyggjuni og hevur hug at ilskast inn á hesa støðugu úturring. Men tá ið teir á middegi frætta, at „Anna“ er farin, tórnar hann út.

Helst hevur hann kent okkurt á sær.

Hundurin kendi tað á sær

Anna Jacobsen f. Thomsen, í Runavík, ættað úr Syðrugøtu, greiðir frá:

„Eg kann fortelja, hvat mamma